
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 354.336.025

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.4.17>

Т. Л. Шестаковська

доктор наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління та менеджменту організацій
Національного університету «Чернігівська політехніка»

Т. С. Яровой

к.н.держ.упр., доцент, доцент кафедри публічного адміністрування, ПрАТ «ВНЗ
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

СТРАТЕГІЧНІ ВЕКТОРИ МЕХАНІЗМУ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ В УКРАЇНІ

Представлено стратегічне планування, як важливий етап функціонування механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці. Для формування механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці необхідно враховувати сукупність вихідних даних: результати аналізу сучасного стану і тенденцій соціально-економічної ситуації на вітчизняному та міжнародному ринках; результати аналізу стану і динаміки рівня тіньової економіки в Україні та її складових; мету та завдання механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці в Україні; інші вихідні дані. Встановлено, що обов'язковим є формування відповідних стратегічних документів, які визначають напрями протидії тіньовій економіці та механізм реалізації державної політики протидії тіньовій економіці. Доведено, що Стратегія протидії тіньовій економіці повинна стати ефективним інструментом, дія якого відображена в нормативних документах щодо забезпечення соціально-економічного розвитку держави та яка трансформується у конкретні плани та програми щодо зниження рівня тіньової економіки. Встановлено, що Стратегія повинна бути, головним чином, орієнтована на протидію реальним та потенційним загрозам зростанню рівня тіньової економіки й охоплювати всі функціональні обов'язки органів державної влади щодо протидії тіньовій економіці. До основних пріоритетних напрямів ефективного формування та реалізації Стратегії протидії тіньовій економіці необхідно віднести: формування прозорих та доступних механізмів кредитування суб'єктів господарювання; удосконалення фінансових стимулів до розширення використання інноваційно-інвестиційних банківських ресурсів; активізація дієвих механізмів розвитку реального та легального сектору економіки; урегульованість питань повноти та своєчасності проведення соціальних платежів; проведення індексації заробітної плати та контролю за цим процесом; нейтралізація платіжної кризи; активізація інноваційно-інвестиційних процесів; підвищення рівня кваліфікації управлінського персоналу суб'єктів господарювання; організація науково-методичної підтримки розробки та реалізації бізнес-планів та інноваційно-інвестиційних проектів; реформування нормативно-правової бази щодо управління діяльністю суб'єктів господарювання у напрямку нейтралізації можливостей розвитку тіньової економіки; налагодження механізмів боротьби з корупцією; урегульованість питань щодо понесення відповідальності за незаконні та протиправні дії, які сприяють розвитку тіньової економіки.

Ключові слова: державна політика, механізми, детінізація, тіньова економіка, стратегічні орієнтири, стратегія.

Постановка проблеми. Основу будь-якої державної політики складають стратегічні орієнтири, які повинні закріплюватися відповідними інституційними структурами. Враховуючі основні вимоги сучасності щодо соціально-економічного розвитку України, доцільною є розробка стратегії протидії тіньовій економіці. Базуючись на поглядах науковців, під стратегією протидії тіньовій економіці слід розуміти комплекс найбільш значущих рішень, орієнтованих на забезпечення відповідного рівня тіньової економіки у контексті реалізації відповідних державних програм. Тобто, стратегія протидії тіньовій економіці є довгостроковим прогнозом комплексного розв'язання проблеми збалансованого, з урахуванням соціально-економічних аспектів, розвитку економіки та поліпшення загального стану суспільства. У рамках такого стратегічного документа відпрацьовуються ключові напрями структурної трансформації економічних відносин, які враховують імперативи збалансованого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Найвагоміший внесок у розробку державної політики детінізації національної економіки здійснено такими зарубіжними вченими, як Дж. Гросман, Ф. Бретт, Дж. Модінгер, Т. Рейтер, Р. Седдіг, Дж. Робінсон, К. Коттке, Дж. Жданович та іншими. Теоретичні та методологічні аспекти розробки державної політики детінізації національної економіки містяться в працях вітчизняних учених, зокрема таких як: О. Барановський, В. Бодров, З. Варналій, Л. Воронова, Н. Гончарук, С. Гуржій, О. Дяченко, В. Некрасов, Г. Рябцев, С. Синянський та інших.

Постановка завдання. Водночас узагальнення досягнень сучасної управлінської думки засвідчує, що залишається низка проблем, яка не отримала належного висвітлення та розв'язання. Завдання полягає у визначенні тих засобів і важелів, перш за все організаційно-економічного характеру, які б впливали на ефективність державної політики протидії розвитку тіньової економіки. Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо формування стратегії протидії тіньовій економіці в Україні.

Виклад основного матеріалу. Стратегія протидії тіньовій економіці в Україні має стати базовим документом стратегічного планування у напрямку соціально-економічного розвитку країни і визначає комплекс взаємопов'язаних пріоритетів, цілей, завдань та заходів. Базовою метою стратегії є визначення моделі дій і засобів системи протидії тіньовій економіці та розробка основних напрямів, форм, методів та інструментів досягнення стратегічних цілей. Для реалізації поставленої мети необхідно виконати комплекс завдань: визначити основні параметри рівня тіньової економіки в Україні; ідентифікувати пріоритети державної політики щодо цілей протидії розвитку тіньової економіки; обґрунтувати шляхи і способи досягнення завдань державної політики щодо нейтралізації деструктивного впливу тіньової економіки; сформулювати комплекс заходів, що забезпечують досягнення визначених цілей і завдань; визначити необхідні ресурси для реалізації визначених завдань, а також умов і чинників, що забезпечують найбільшу ефективність їх використання; забезпечити ефективну організацію моніторингу реалізації документів стратегічного планування в забезпеченні механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці [1].

З огляду на вищевикладене, стратегічне планування у сфері протидії тіньовій економіці – це, перш за все, планування завдань державної політики протидії тіньовій економіці відповідно до чинного законодавства. У свою чергу, результати та наслідки реалізації такого планування здійснюють значний вплив на процес реалізації державної політики. Стратегічне планування у сфері протидії тіньовій економіці здійснюється для забезпечення цілеспрямованої, скоординованої та ефективної діяльності органів державної влади, які забезпечують процес управління процесом протидії розвитку тіньової економіки в Україні. Відповідно до чинного законодавства, органи державної влади повинні модернізувати інструменти механізму реалізації політики протидії тіньовій економіці у конкретні заходи щодо реалізації визначених стратегічних пріоритетів.

Отже, реалізація розроблених в процесі стратегічного планування і затверджених

відповідним порядком заходів, повинно забезпечувати ефективне та своєчасне реагування на загрози, які виникають у процесі розвитку тіньової економіки, готовність механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці до виконання покладених на нього завдань та функцій. Для формування механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці необхідно враховувати сукупність вихідних даних: результати аналізу сучасного стану і тенденцій соціально-економічної ситуації на вітчизняному та міжнародному ринках; результати аналізу стану і динаміки рівня тіньової економіки в Україні та її складових; мету та завдання механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці в Україні; інші вихідні дані.

На нашу думку, до важливих заходів стратегічного планування механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці в Україні варто віднести: 1) визначення засад державної політики протидії тіньовій економіці в Україні; 2) визначення напрямів уникнення деструктивних проявів розвитку тіньової економіки; 3) розробка та реалізація важелів державної політики протидії тіньовій економіці; 4) ідентифікація органів державної влади, функціонування яких повинно забезпечувати реалізацію державної політики протидії тіньовій економіці; 5) розробка та впровадження державних механізмів протидії тіньовій економіці; 6) планування необхідних обсягів та джерел фінансування механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці.

Реалізація запропонованого комплексу стратегічних заходів повинна забезпечувати адекватне реагування на реальні й потенційні загрози, які виникають у процесі розвитку тіньової економіки та готовність механізму реалізації державної політики до виконання покладених та нього завдань та функцій. Варто зазначити, що стратегічне планування обов'язково повинно передбачати розрахунки фінансового забезпечення механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці з урахуванням функціональних особливостей, які покладені на суб'єктів такого механізму згідно чинного законодавства [2-3].

Отже, стратегічне планування, як важливий етап у функціонуванні механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці полягає у розробці стратегічних рішень організуючого, орієнтуючого та об'єднуючого характеру, які спрямовані на досягнення головної мети, що, у свою чергу, вимагає забезпечення збалансованості всіх складових частин, які пропонуємо об'єднати у три параметри: організаційно-функціональні, адміністративно-управлінські, ресурсні (рис. 1).

Результатами вдалого поєднання таких параметрів у державній політиці протидії тіньовій економіці можуть бути заходи направлені на посилення дії стимулюючої функції механізму протидії тіньовій економіці. Додаткові стимули представляють собою ті зміни в інтересах окремих суб'єктів економіки, що створюються в результаті функціонування соціально-економічної системи та наповнення державного

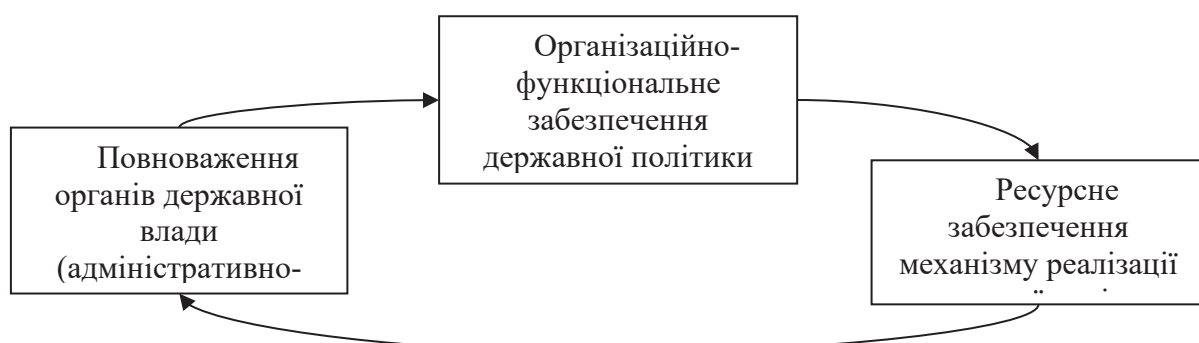

Рис. 1. Параметри збалансованості стратегічного планування державної політики протидії тіньовій економіці

*Джерело: розроблено авторами

бюджету, зокрема. Класифікувати стимули ефективної реалізації механізму протидії тіньовій економіці доцільно на: податкові, тарифні (митні), штрафні, позикові та перерозподільчі. Розглянемо детальніше сутність кожного виду.

1. Податкові стимули проявляються шляхом варіювання тих чи інших елементів податкової системи. Змінюючи відповідні параметри того чи іншого елемента, держава формує необхідні умови для суб'єктів господарювання, які можуть справляти позитивний або негативний вплив на соціально-економічні процеси в країні. Тому, податкові стимули є результатом застосування податкових інструментів механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці, який сприятиме розвитку легального сектора економіки.

2. Тарифні або ж митні стимули доцільно виділити в окрему групу, адже митна політика впливає на особливості функціонування міжнародної торгівлі і більшою мірою впливають на конкурентні відносини на ринку.

3. Штрафні стимули забезпечують формування необхідних умов для економічних суб'єктів, у контексті формування відповідної їх поведінки, що має на меті створення атмосфери законності, справедливості і сприяння зростанню економічних показників. Податкові, митні і штрафні стимули представляють результати активного і прямого впливу держави на економічну поведінку суб'єктів господарювання через механізм протидії розвитку тіньовій економіці.

4. Позикові стимули передбачають державну підтримку суб'єктів господарювання з метою уникнення ситуацій щодо приховування результатів діяльності та мінімізації рівня тінізації економіки загалом.

5. Перерозподільчі стимули впливають на відносини, які виникають лише між суб'єктами всередині механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці (наприклад, при розподілі доходних джерел між різними рівнями бюджетної системи).

Тому, результатами впровадження вищезазначених державних стимулів можуть бути: формування сприятливих умов для активізації підприємницької діяльності; ідентифікація раціональних (легаль-

них) форм вилучення доходів підприємств, а також частки участі населення у формуванні фінансових ресурсів держави; підвищення ефективності використання фінансових ресурсів завдяки їх розподілу між сферами суспільного виробництва та концентрації на визначальних напрямках соціально-економічного розвитку [4-5].

У результаті проведеного дослідження особливостей стратегічного планування було встановлено, що обов'язковим є формування відповідних стратегічних документів, які визначають напрями протидії тіньовій економіці та механізм реалізації державної політики протидії тіньовій економіці. До таких документів в Україні належить Стратегія протидії тіньовій економіці. Під Стратегією пропонуємо розуміти довгострокову комплексну програму дій, яка повинна супроводжуватись постійним аналізом та моніторингом в процесі її реалізації і яка спрямована на досягнення кінцевого результату. Отже, Стратегія протидії тіньовій економіці повинна стати ефективним інструментом, дія якого відображена в нормативних документах щодо забезпечення соціально-економічного розвитку держави та яка трансформується у конкретні плани та програми щодо зниження рівня тіньової економіки. Встановлено, що Стратегія повинна бути, головним чином, орієнтована на протидію реальним та потенційним загрозам зростанню рівня тіньової економіки й охоплювати всі функціональні обов'язки органів державної влади щодо протидії тіньовій економіці. Саме тому, вибір ефективного варіанту Стратегії протидії тіньовій економіці передбачає обов'язкове проведення системного аналізу та обґрунтування сукупності взаємопов'язаних заходів, реалізація якої орієнтоване на зменшення рівня тінізації вітчизняної економіки.

Отже, керуючись засадами цільової триєдності (див. рис.1), реалізацію державної політики протидії тіньовій економіці доцільно розпочинати з розробки відповідної Стратегії (рис. 2).

Для досягнення мети запропонованої Стратегії доцільно реалізувати сукупність пріоритетних заходів:

1. Проведення оцінки рівня тіньової економіки (оцінка проводиться на основі

офіційних даних Державної служби статистики України та затверджених Міністерством економічного розвитку і торгівлі України «Методичних рекомендацій розрахунку рівня тіньової економіки» (2009 р.).

2. За результатами проведеної оцінки рівня тінізації економіки проводиться ідентифікація галузей, які мають найбільший показник тінізації (до найбільш

тінізованих галузей в Україні належать: фінансовий сектор; паливно-енергетичний комплекс; агропромисловий сектор; будівельна галузь; торгівля; медицина; інтелектуальна діяльність; зовнішньоекономічна діяльність).

3. Обґрунтування ключових факторів, які впливають на рівень розвитку вітчизняної тіньової економіки. На сучасному

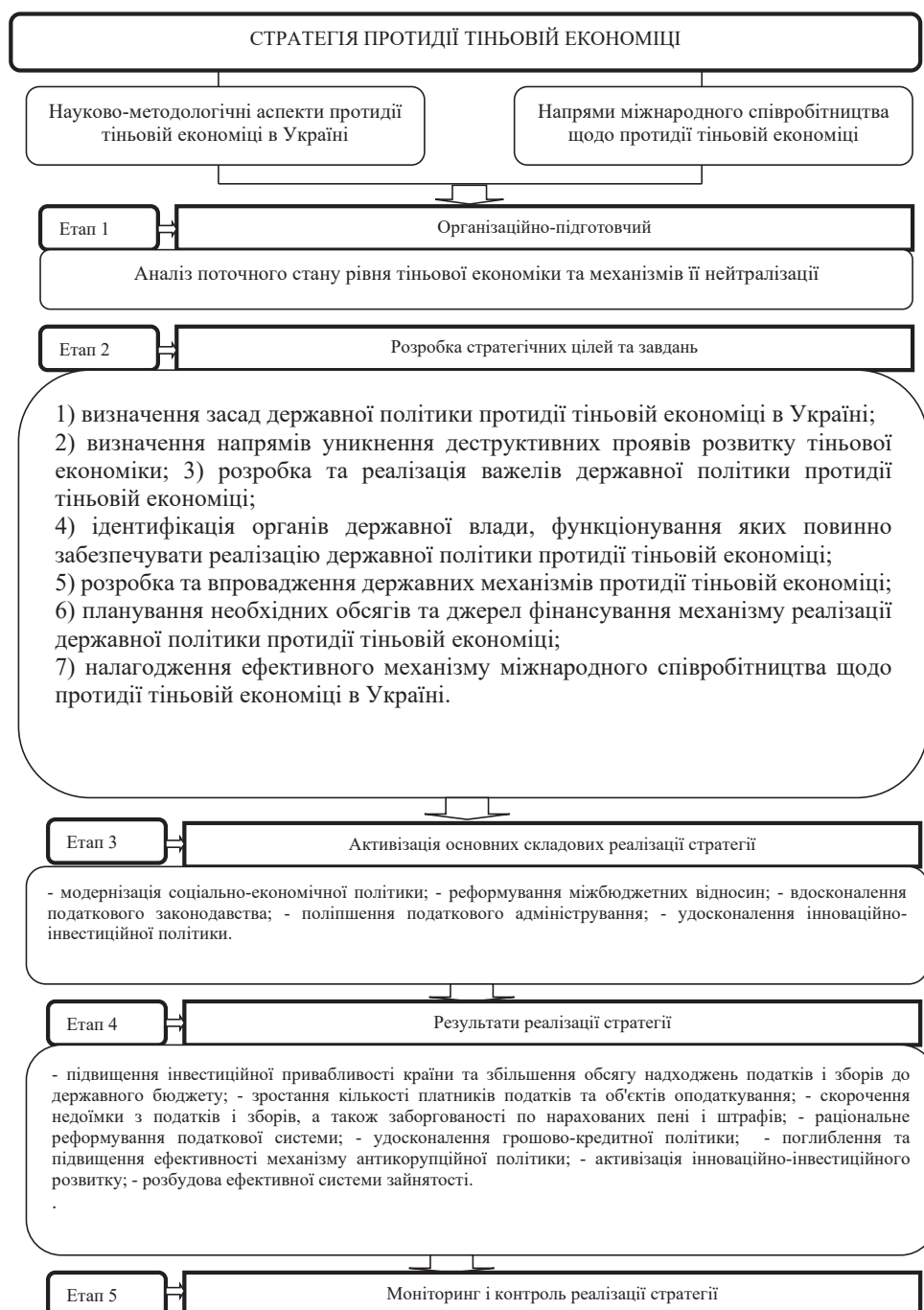

Рис. 2. Етапи розробки та реалізації стратегії протидії тіньовій економіці в Україні

*Джерело: розроблено автором

етапі соціально-економічного розвитку країни, до таких факторів доцільно віднести: політичну та економічну нестабільність; відсутність інституційного забезпечення ефективного функціонування ринкового середовища; недосконалість механізму регулювання підприємницької діяльності; неефективність бюджетної політики; орієнтація системи оподаткування на фіскальні функції; підвищення рівень корупції в Україні.

4. Розробка пріоритетних напрямів протидії тіншовій економіці в Україні [6].

На нашу думку, до основних пріоритетних напрямів ефективного формування та реалізації Стратегії протидії тіншовій економіці необхідно віднести: формування прозорих та доступних механізмів кредитування суб'єктів господарювання; удосконалення фінансових стимулів до розширення використання інноваційно-інвестиційних банківських ресурсів; активізація дієвих механізмів розвитку реального та легального сектору економіки; урегульованість питань повноти та своєчасності проведення соціальних платежів; проведення індексації заробітної плати та контролю за цим процесом; нейтралізація платіжної кризи; активізація інноваційно-інвестиційних процесів; підвищення рівня кваліфікації управлінського персоналу суб'єктів господарювання; організація науково-методичної підтримки розробки та реалізації бізнес-планів та інноваційно-інвестиційних проектів; реформування нормативно-правової бази щодо управління діяльністю суб'єктів господарювання у напрямку нейтралізації можливостей розвитку тіншової економіки; налагодження механізмів боротьби з корупцією; урегульованість питань щодо понесення відповідальності за незаконні та протиправні дії, які сприяють розвитку тіншової економіки.

Виходячи з обґрунтованої мети та завдань Стратегія протидії тіншовій економіці повинна включати наступні комплексні етапи. На першому етапі формуються концептуальні засади Стратегії, визначаються правила, процедури та принципи формування Стратегії як одного з інструментів досягнення мети, а також підходи до організації механізму реаліза-

ції державної політики протидії тіншовій економіці. Обґрунтування напрямів міжнародного співробітництва щодо протидії тіншовій економіці. На даному також етапі формуються цільові орієнтири забезпечення Стратегії протидії тіншовій економіці, які є вихідним положенням у процесі її формування та реалізації. Визначення цілей протидії тіншовій економіці в Україні сприяє усвідомленню головної мети – забезпечення ефективного соціально-економічного розвитку держави. Особливе місце належить підходам до оцінки рівня тінзації національної економіки на основі офіційно затверджених методик. Головною умовою формування Стратегії протидії тіншовій економіці є оцінка сучасного стану економічної діяльності легального та тіншового секторів економіки. Зазначимо, що під час розробки даної Стратегії доцільно враховувати значення інвестиційного акселератора, що сприяє визначенню зміни суми офіційного ВВП за умови збільшення або зменшення схильності до споживання суб'єктів господарювання та напрями легального інвестування для зростання ВВП у напрямку нейтралізації ситуацій щодо ухилення від оподаткування прибутку за умови збільшення обсягу іноземних інвестицій. Тобто, чим більша частка ВВП, який утворився за рахунок легального інвестування, буде споживатися, тим стійкіший спостерігатиметься розвиток у суміжних галузях національної економіки. Дана ситуація може слугувати цільовим індикатором, який характеризує особливості формування потреби у залученні більшого обсягу інвестиційних ресурсів у вітчизняну економіку [5].

На другому етапі здійснюється оцінка альтернатив реалізації Стратегії. Відповідно до визначеного рівня тіншової економіки в країні, доцільно визначити набір можливих стратегій, які повинні забезпечити досягнення бажаної мети щодо протидії тіншовій економіці. Набір стратегій є відповідною системою стратегій різного типу, що розробляються на деякий період, та відображають особливості функціонування вітчизняної економіки у певний момент часу. У свою чергу, необхідно визначитись із основною стратегією, яка розробляється на весь передбачений

період (від 3 до 15 років) та слугує базою для розробки інших стратегій, які покликані забезпечувати реалізацію головної довгострокової. На особливу увагу заслуговують питання обґрунтування механізмів реалізації таких стратегій. Потім визначаються органи державної влади на які покладено повноваження щодо їх ефективної реалізації. Реалізація головної та допоміжних стратегій сприятиме виявленню можливих резервів щодо протидії тіньовій економіці і своєчасній адаптації структури організаційно-функціонального, нормативно-правового, ресурсного та інших видів забезпечень механізмів реалізації державної політики протидії тіньовій економіці до передбачених стратегічних змін. На даному етапі також відбувається розробка коригувальних заходів у напрямку мінімізації негативних наслідків, які можуть виникати на кожному із етапів реалізації Стратегії в умовах глобалізованого суспільства [6].

На третьому етапі здійснюється управління змінами реалізації Стратегії у контексті управління ризиками (пов'язані з різними факторами при впровадженні стратегічних змін) та активізація всіх складових державної політики щодо її реалізації.

На четвертому етапі планується ресурсне забезпечення реалізації Стратегії для задовільного її виконання та проводиться оцінка результатів проведених заходів. Узгодженість питань ресурсного забезпечення на відповідних управлінських рівнях сприяє забезпеченню швидкого одержання результату від реалізації запропонованої Стратегії.

На п'ятому етапі проводиться оцінка реалізації Стратегії з метою визначення рівня ефективності досягнутого результату та контролю за виконанням визначених завдань.

Варто зазначити, що всі п'ять етапів розробки та реалізації Стратегії протидії тіньовій економіці повинні супроводжуватися функцією контролю з боку відповідального органу державної влади. Контроль та моніторинг за проведеними заходами є найважливішим фактором результативності розробленої та реалізованої Стратегії, що дає можливість

уникнення непередбачуваних наслідків за рахунок системного відслідковування параметрів тіньової економіки, порівняння їх із запланованими та своєчасного уникнення виявлених невідповідностей.

До особливостей проведення контролю та моніторингу процесу розробки та реалізації Стратегії протидії тіньовій економіці доцільно віднести: по-перше, розробка структури контролюючої системи; по-друге, обґрунтування завдань та напрямів, за якими необхідно проводити контроль; по-третє, формування критеріїв та індикаторів результативності Стратегії; по-четверте, розробка механізму відповідальності за недотримання вимог та завдань Стратегії визначеним параметрам. Важливо зазначити, що діяльність щодо проведення контролю та моніторингу за результативністю Стратегії протидії тіньовій економіці повинна ґрунтуватись на принципі запобігання можливим небезпекам. Отже, вище представлені етапи Стратегії включають всі складові механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці, які пов'язані із її використанням, контролем, моніторингом результативності запропонованої Стратегії та досягненням головної мети.

Висновки. Отже, запропоновані заходи реалізації цілей та завдань Стратегії протидії тіньовій економіці матимуть стабілізуючий та антициклічний ефект для національної економіки, що сприятиме стійкому розвитку країни з мультиплікативним ефектом на перспективу. Виходячи з обґрунтованої мети та завдань Стратегія протидії тіньовій економіці повинна включати наступні комплексні етапи. На першому етапі формуються концептуальні засади Стратегії, визначаються правила, процедури та принципи формування Стратегії як одного з інструментів досягнення мети, а також підходи до організації механізму реалізації державної політики протидії тіньовій економіці. На другому етапі здійснюється оцінка альтернатив реалізації Стратегії. На третьому етапі здійснюється управління змінами реалізації Стратегії у контексті управління ризиками (пов'язані з різними факторами при впровадженні стратегічних змін) та активізація всіх складових державної

політики щодо її реалізації. На четвертому етапі планується ресурсне забезпечення реалізації Стратегії для задовільного її виконання та проводиться оцінка результатів проведених заходів. На п'ятому етапі проводиться оцінка реалізації Стратегії з метою визначення рівня ефективності досягнутого результату та контролю за виконанням визначених завдань. Варто зазначити, що всі п'ять етапів розробки та реалізації Стратегії протидії тіншовій економіці повинні супроводжуватися функцією контролю з боку відповідального органу державної влади.

Список літератури:

1. Державне управління регіональним розвитком України: монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла. К.: НІСД, 2010. 288 с.
2. Воротін В. Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій: [монографія]. К. : Вид-во УАДУ, 2002. 392 с.
3. Варналій З.С. Теоретичні засади детінізації економіки України. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2014. №1. С.46-53.
4. Дяченко О.П. Стратегія державної політики у сфері детінізації економіки України. *Право та державне управління: збірник наукових праць*. 2016. № 4(25). С. 207-213.
5. Вишневецька В.О., Синякова А.В. Тінізація і гарантування економічної безпеки держави. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 13. С.110-112.
6. Дмитрієв Ю. В. Оцінка корупційних ризиків у системі державного управління: поняття та зміст. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 1-2(1). С. 141-149.

Shestakovska T., Yarovoy T. Strategic vectors of the mechanism of countering the shadow economy in Ukraine

Strategic planning is presented as an important stage in the functioning of the mechanism for implementing the state policy to combat the shadow economy. To form a mechanism for implementing the state policy to combat the shadow economy, it is necessary to take into account a set of initial data: the results of analysis of the current state and trends of socio-economic situation in domestic and international markets; results of analysis of the state and dynamics of the level of the shadow economy in Ukraine and its components; the purpose and objectives of the mechanism for implementing the state policy to combat the shadow economy in Ukraine; other source data. It has been established that it is obligatory to form appropriate strategic documents, which determine the directions of counteraction to the shadow economy and the mechanism of implementation of the state policy of counteraction to the shadow economy. It is proved that the Strategy for Counteracting the Shadow Economy should become an effective tool, the effect of which is reflected in the regulations on ensuring the socio-economic development of the state and which is transformed into specific plans and programs to reduce the shadow economy. It is established that the Strategy should be mainly focused on counteracting real and potential threats to the growth of the shadow economy and cover all functional responsibilities of public authorities to combat the shadow economy. The main priority areas for the effective formation and implementation of the Strategy for Combating the Shadow Economy include: the formation of transparent and accessible lending mechanisms for businesses; improving financial incentives to expand the use of innovation and investment banking resources; activation of effective mechanisms for the development of the real and legal sectors of the economy; settlement of issues of completeness and timeliness of social payments; wage indexation and control over this process; neutralization of the payment crisis; intensification of innovation and investment processes; raising the level of qualification of managerial staff of business entities; organization of scientific and methodological support for the development and implementation of business plans and innovation and investment projects; reforming the regulatory framework for managing the activities of economic entities in the direction of neutralizing opportunities for the development of the shadow economy; establishing anti-corruption mechanisms; settlement of issues related to liability for illegal and illegal actions that contribute to the development of the shadow economy.

Key words: state policy, mechanisms, de-shadowing, shadow economy, strategic landmarks, strategy.